

Kanonprojekter og "Leitkultur" – en dansk-tysk debataften i de nordiske ambassaders fælleshus

27. juni 2017

Berlin

Den danske ambassade havde taget initiativ til debatten som led i årets optakt til Kultur mødet på Mors. Siden Kultur mødet startede i 2013 har ambassaden stået bag optaktsmøder, der i de første år har været dansksprogede debatter med danske kunstnere og kulturaktører. Inspireret af årets motto "At lukke op" tog ambassaden udgangspunkt i den aktuelle tyske debat om "Leitkultur". Debatten er på ny blusset op i Tyskland, efter at den tyske indenrigsminister, Thomas de Maizière, i maj måned publicerede 10 teser for en ledende tysk kultur i Bild-Zeitung, herunder den måske mest provokerende "Wir sind nicht Burka" (Vi er ikke Burka – en henvisning til Bild-Zeitungs "Wir sind Papst" nogle år tilbage). Teseerne, som de Maizière ser som værende afgørende for en vellykket integration, centrerer sig især omkring Tysklands kristne værdi- og kulturarv, Tysklands forpligtelse i forhold til dets historie og Tyskland som del af Europa. Mere konkret omfatter de 10 teser et forsvar for det frie og åbne samfund, almen dannelse, foretagsomhed og flid, fredelig sameksistens, kultur og filosofi (Tyskland som kulturnation), forholdet mellem stat og kirke, minoritetsbeskyttelse, oplyst patriotisme, det vestlige værdi- og skæbnefællesskab samt fælles erindrings- og mindesteder.

"Brauchen wir Leitkultur?" (Har vi brug for Leitkultur?) var spørgsmålet, og med Peter Wivel som moderator, i mange år korrespondent for Politiken i Berlin, diskuterede følgende panelister:

Olaf Zimmermann, direktør for Deutscher Kulturrat, står bag et eget initiativ for kulturel integration formuleret i 15 teser, publiceret i maj måned, mente ikke at den tyske forfatning rækker som

grundlag for integrationen. Derfor har Deutscher Kulturrat udarbejdet de nævnte teser i samarbejde med blandt andet Kultusministerkonferenz, fagforeninger, arbejdsgiverforbund og en række andre organisationer. Her lægges der mere vægt på at f.eks. at kunsten er fri og at kulturel mangfoldighed er en berigelse. Der tales også mere konkret om vigtigheden af sproglæring og erhvervsarbejde for den kulturelle integration.

Ludwig Greven, journalist i Online-redaktion for Die Zeit, fandt debatten om Leitkultur nødvendig bl.a. med blik på nytårsfesten i Köln, hvor indvandrere i stor stil forulempede tyske kvinder. Han fandt også at Die Linke og De Grønne i høj grad manglede svar på, hvad man stillede op i den situation.

Ruben Schuster, formand for det internationale udvalg i kristendemokraternes ungdomsorganisation, Junge Union, fandt det vigtigere at forsvare demokratiet end at tale om kulturel integration.

Jamila Schäfer, formand for De Grønnes ungdomsorganisation, Grüne Jugend, medforfatter til et debatoplæg med titlen "Wir sind nicht Lederhosen", fandt det vigtigere at tale om universelle rettigheder og værdier end om særligt tyske værdier, herunder bl.a. ligestilling og kvinders rettigheder.

Mathias Sonne, korrespondent for Information i Berlin, præsenterede i kort form historien om de danske kanonprojekter fra litteraturkanon over kulturkanon og demokratikanon til sidste års Danmarkskanon og mente, at projekterne ikke har haft nogen langvarig effekt, men har været nyttige i forhold til at sætte en debat i gang.

Panelet var enige om det vigtige i, at der føres en grundlæggende debat om værdier, og flere fandt det positivt, at den tyske indenrigsminister havde valgt at gå ud med sit budskab i boulevardmediet Bild-Zeitung, hvor man ville nå ud til et publikum, der ikke var overbevist på forhånd.

Et af stridspunkterne blev, hvor meget man skulle lægge vægt på det særlige tyske – eller danske - i en sådan værdidebat, og om det ikke var mere væsentligt at forsvare nogle europæiske eller sågar universelle værdier.

I Tyskland må ansvaret for Holocaust og for at historien ikke glemmes naturligvis veje tungt og dette punkt må være på enhver "Leitkultur"-liste. Derfor var der også interesse fra tysk side for den danske demokrati- og historiekanon.

Det store spørgsmål om hvilke tiltag, man konkret vil indlede med kanon eller leitkultur-liste i hånden, blev ikke besvaret særlig konkret denne aften, men en frugtbar dialog blev sat i gang, om hvad der er vigtigt for os og hvordan vi tackler udfordringerne om (kulturel) integration. Udfordringer som Danmark og Tyskland har til fælles.

Mere om Thomas de Maizières teser findes her (på tysk):

<http://www.zeit.de/politik/deutschland/2017-04/thomas-demaiziere-innenminister-leitkultur/seite-2>

Og om Deutscher Kulturrats teser (på tysk):

<http://kulturelle-integration.de/presstext/15-thesen-fuer-zusammenhalt-in-vielfalt-aufruf-zur-mitzeichnung/>